שום היתומים פרק שישי ערכין כג.

מתני׳ ידור הנאה. ידור אלא יחזירנה לעולם דשמא משום ערמה מגרש לה שתגבה כתובתה מן ההקדש ויחזירנה. ערמה: **גמ׳ לימא כתנאי אמרה לשמעתיה.** דתנא דבי רבי אליעזר אמרה לשמעתיה דרבי אליעזר דאמר אם עשה קינוניא אינו חוזר לכתובתו אלא בגרושין ולא בשאר דברים. **אלא בדברי הכל.** דאמר אם עשה קינוניא חוזר לכתובתו אלא בגרושין ולא בשאר דברים. **אלא דאמר רב הונא שכיב מרע שהקדיש כל נכסיו ואמר מנה לפלוני בידי נאמן חזקה** אין עושה קינוניא על דהקדש ולימא כתנאי אמרה לשמעתיה לא עד כאן לא פליגי אלא בבריא אבל בשכיב מרע דברי הכל אין אדם עושה קינוניא על ההקדש מ״ט אין אדם חוטא ולא איכא דאמרי בבריא דס״ע לא פליגי (דאין) אדם עושה קינוניא על הקדש והכא בנדר שהודר ברבים קמיפלגי ״מר סבר יש לו הפרה ומ״ם אין לו הפרה ואיבעית אימא דס״ע נדר שהודר ברבים יש לו הפרה והכא בנדר שהודר על דעת רבים קמיפלגי ואלא הא דאמר אמימר נדר שהודר ברבים יש לו הפרה על דעת רבים אין לו הפרה לימא כתנאי אמרה לשמעתיה ותו רבי יהושע אומר אינו צריך אינו מועיל מיבעי ליה אלא הכא בשאלה דהקדש קמיפלגי והתניא המקדיש נכסיו והיתה עליו כתובת אשה ר״א אומר כשהוא מגרשה ידור הנאה רבי יהושע אומר צריך וא״ר אלעזר רבי שמעון הן הן דברי בית שמאי הן הן דברי ב״ה שב״ש אומרים הקדש טעות הקדש וב״ה אומרים הקדש טעות אינו הקדש: וכן היה רבן שמעון בן גמליאל אומר וכו׳: משה בר עצרי ערבא דכלתיה הוה ורב הונא בריה צורבא מרבנן הוה ודחיקא ליה מילתא אמר אביי ליכא דנסבי עצה לרב הונא דליגרש לדביתהו ותיתבע כתובתה מאבותה ולהדרה מיהדרי א״ל רבא והאנן ידור הנאה תנן ואביי אמר כל דמגרש בבי דינא מגרש לסוף איגלאי מלתא דכהן הוה אמר אביי בתר עניא אזלא עניותא ומי אמר אביי הכי והאמר אביי איזהו רשע עורם הזה המשיא עצה למכור בנכסים כרבן [שמעון בן] גמליאל בריה שאני וצורבא מרבנן שאני ותיפוק ליה דעיר דכתובה לא משתעבד מנכסים משועבדים ומהקדש דהוי כמשעבדי כדאיתא בפרק שבועה הדיינין (שבועות מב: וסס) אלא בשבועה וכיון דלא מיישינן שעשה קינוניא להודות כמה מייב כמו כן אין לחוש כאן שמגרש אשתו ולחזור ולישאנה שאין סברא שיעשה קינוניא על ההקדש גבי גירושין יותר מעל״מ: **מר סבר** יש לו הפרה. וא״ת נהי נמי דיש לו הפרה מ״מ קי״ל דלריך לפרט הנדר וא״כ לו אמר קמי מכס לא מיפר ליה וי״ל דאין צריך לפרט הנדר כי אם הלשון שנדר בו אבל מ״ל לפרט לתה נדר ולא דמי להיהא דגיטין פ׳ השולח (דף לה:) גבי כהן שנשא אשה בעבירה דאמר עלה נודר ועובד יורד ומגרש דאמרת עלה דלריך לפרט ומש״ה לא מתיר ליה מכס הוא שהרי אתם הוא נודר שלא יהנה מאשתו פטולה כשיבא לפני מכס ומפרט לו נדרו לא יתיר לו אבל הכא לא יתנע מלהתיר לפני אם יטמע הלשון שנדר:

בשאלה דהקדש קמיפלגי. פי׳ דלר׳ יהושע יש שאלה לפיקר אין צריך להדיר הנאה מאשתו אם יגרשנה דלא מיישינן דמשום קינוניא לגבות מן ההקדש הוא מגרשה דלמה לו לגרשה יטאל על ההקדש ויהיה הקדש טעות ואז לא יהיה הקדש ותיתבע קלת דקי״ל כבית הלל דהקדש טעות לא הוי הקדש וא״כ יש שאלה ור״ל דבכהן אבל אם עשה קינוניא כיון דמלי שאיל על ההקדש כמו שאמר ר׳ יהושע ולפי מה דפריטת לעיל ניחא דקינוניא דשבועה דבר שהוא קל עביד ולא יטאל על ההקדש אבל מ״ו) גבי גירשה כי האי לגרש אשתו כדי להחזירה לא עביד כיון דמלי שאיל על הקדש: **ותיפוק** ליה דערב הוא וכו׳. תימה אמאי לא פריך הכי כל הני פירכות אמתני׳ וי״ל דעל מתני׳ לא לה להקשות אפי׳ לתרץ דהוה ליה ותשמדיה: ערב

מסורת הש״ס

מתני׳ ידור הנאה. ירור אלא יחזירנה לעולם דשמא משום ערמה מגרש לה שתגבה כתובתה מן ההקדש ויחזירנה. ערמה: גמ׳ לימא כתנאי אמרה לשמעתיה. דתנא דבי רבי אליעזר אמרה לשמעתיה דרבי אליעזר דאמר אם עשה קינוניא אינו חוזר לכתובתו אלא בגרושין ולא בשאר דברים. אלא בדברי הכל. דאמר אם עשה קינוניא חוזר לכתובתו אלא בגרושין ולא בשאר דברים. אלא דאמר רב הונא שכיב מרע שהקדיש כל נכסיו ואמר מנה לפלוני בידי נאמן חזקה אין עושה קינוניא על ההקדש ולימא כתנאי אמרה לשמעתיה לא עד כאן לא פליגי אלא בבריא אבל בשכיב מרע דברי הכל אין אדם עושה קינוניא על ההקדש מ״ט אין אדם חוטא ולא איכא דאמרי בבריא דס״ע לא פליגי (דאין) אדם עושה קינוניא על הקדש והכא בנדר שהודר ברבים קמיפלגי מר סבר יש לו הפרה ומ״ם אין לו הפרה ואיבעית אימא דס״ע נדר שהודר ברבים יש לו הפרה והכא בנדר שהודר על דעת רבים קמיפלגי ואלא הא דאמר אמימר נדר שהודר ברבים יש לו הפרה על דעת רבים אין לו הפרה לימא כתנאי אמרה לשמעתיה ותו רבי יהושע אומר אינו צריך אינו מועיל מיבעי ליה אלא הכא בשאלה דהקדש קמיפלגי והתניא המקדיש נכסיו והיתה עליו כתובת אשה ר״א אומר כשהוא מגרשה ידור הנאה רבי יהושע אומר אינו צריך וא״ר אלעזר רבי שמעון הן הן דברי בית שמאי הן הן דברי ב״ה שב״ש אומרים הקדש טעות הקדש וב״ה אומרים הקדש טעות אינו הקדש. אמר רב הונא בר אבין אמר רב אחא בר יעקב אמר רב אבין אמר רב אבא בר אבא אמר רב אבין אמר רב אבא בר אבא אמר רב אבין אמר רב אבא בר אבא